

Nr 13.

Ankom till Riksdagens kansli den 3 maj 1912 kl. 4 e. m

*Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 13
i anledning af väckt motion om skrifvelse till Konungen
angående vidsträcktare användande af obligatorisk skilje-
dom vid tvister med främmande stater.*

I en inom Andra kammaren väckt motion nr 257 af herr *Lindhagen* *Motionen.* hemställes, att Riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte, såvidt på Sverige ankommer, taga i öfvervägande huruvida och i hvad mån vid förnyandet af de mellan Sverige och andra länder ingångna skiljedomskonventioner eller vid afslutandet af nya sådana konventioner tvister må kunna i vidsträcktare mån än hitintills skett hänskjutas till obligatorisk skiljedom.

Motiveringen är af följande lydelse:

»Af Sverige ha ingåtts skiljedomskonventioner *dels* med Belgien 1904, Ryssland 1904, Schweiz 1904 och Spanien 1905, alla gällande för tio år från ratifikationernas utväxlande, hvilket i alla fallen skedde 1905, och, om ej uppsägning skett sex månader före utgången af dessa tio år, därefter bindande till ett år förflutit från dagen för uppsägning, *dels* med Norge 1905, Danmark 1908 och Italien 1911, samtliga gällande tio år från undertecknandet och därefter ytterligare tio år, om ej uppsägning skett två år före tioårsperiodens utgång och *dels* med Frankrike 1904, Storbritannien 1904, Portugal 1905 och Förenta staterna 1908, samtliga gällande för fem år, räknade för de två konventionerna från ratifikationernas utväxlande, hvilket skedde i båda fallen 1908, och ha de franska och engelska aftalen förnyats år 1909 för perioden af fem år. Dessutom finnes ett ej ratificeradtt skiljedomsaftal med Brasilien af år 1909.

I hufvudsak innehålla alla dessa tre typer af konventioner, att tvister skola, om de ej kunnat afgöras på diplomatisk väg, underställas den per-

manenta skiljedomstolen i Haag, likväl under förutsättning att de ej beröra de särskilda ländernas lifsintressen, själfständighet eller integritet (suveränitet). Bestämmelserna växla dock för de olika typerna åtskilligt beträffande uttryckssätten och äfven i fråga om det detaljerade innehållet af det obligatoriska i skiljedomsaftalet. Längst gå i sistnämnda afseende aftalen med Norge, Danmark och Italien, som hänskjuta ovillkorligt till skiljedom äfven skiljaktiga uppfattningar, huruvida en uppkommen tvist berör ettdera landets lifsintressen («vitala intressen») och af denna grund är undantagen från obligatorisk skiljedom.

Ingen af dessa traktater bestämmer sålunda obligatorisk skiljedom för alla tvister. Detta förekommer endast i en mellan Danmark och Nederländerna år 1904 afslutad skiljedomskonvention, som dessutom innehåller rätt för andra stater att sluta sig till densamma.

Det synes vara en önskvärd sak att, när förenämnda skiljedomsaftal nu till större delen snart utgå, ett öfvervägande måtte vid deras förnyande äga rum, huruvida ej traktaterna eller vissa af dem kunna vidgas i afseende å föremålet för den obligatoriska skiljedomen. En större likformighet vore ju också lämplig.»

Utskottet.

Utskottet är ense med motionären däri, att frågan om mellanfolkliga skiljedomsaftal bör utvecklas i riktning mot obligatorisk skiljedom, för hvilken princip den andra Haagkonferensen uttalade sig. Emellertid hör denna fråga till dem, som endast långsamt mogna för en slutgiltig lösning, i mån som folken uppnå ett högre kulturstadium. Då utskottet gjort sig förvissadt om, att Sveriges regering vid förnyandet af de i motionen omförmälda skiljedomskonventionerna eller vid afslutandet af nya sådana kommer att tillgodose rikets intressen och därvid taga i öfvervägande det önskemål, som motionären framställer, hemställes

att ifrågavarande motion ej måtte föranleda till någon Andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 3 maj 1912.

På utskottets vägnar:

ERNST LILJEDAHL.